

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року визначає правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, її органічного поєднання з наукою та сучасним виробництвом з метою підготовки фахівців нового типу, мобільних та конкурентоспроможних на ринку праці, спроможних творчо підходити до вирішення завдань інноваційного соціально-економічного розвитку країни.

Вища освіта розглядається як динамічна система, що не тільки забезпечує формування сукупності систематизованих знань, умінь і практичних навичок, важливих для майбутньої професійної діяльності випускників, а, в першу чергу, створює умови для становлення особистості студента, його способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей. Тобто, орієнтується на формування компетентностей професіонала з активною громадянською позицією, потребою самоосвіти та самовдосконалення, уміннями поєднувати професійну діяльність з подальшим навчанням та науково-дослідною роботою.

Виходячи з цього, якість вищої освіти проектується на рівень сформованості у випускників компетентностей відповідно до стандартів відповідної освітньої галузі. Якість вищої освіти може розглядатися як інтегрована характеристика, що залежить від зовнішніх та внутрішніх показників. Важливим чинником забезпечення якості вищої освіти є державна політика в галузі освіти. Її основними принципами Закон визначає: сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя; доступність вищої освіти; незалежність здобуття вищої освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів); міжнародна інтеграція та інтеграція системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи; наступність процесу здобуття вищої освіти; державна підтримка підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної та педагогічної діяльності; державна підтримка освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів вищим навчальним закладам, що провадять таку діяльність; сприяння

здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти; відкритість формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою [1].

Основними механізмами управління якістю вищої освіти є системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів. Система внутрішнього забезпечення якості передбачає відповідні заходи з підтримки вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності, що, в свою чергу, характеризує рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі відповідно до стандартів освітньої галузі, що забезпечує не тільки надання здобувачам якісних освітніх послуг, а й умови для створення нових знань.

До найбільш актуальних заходів із внутрішнього забезпечення якості вищої освіти відносяться: визначення принципів та процедур управління якістю, здійснення неперервного моніторингу реалізації та періодичного перегляду освітніх програм; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності включає: забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти; забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості; забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; налагодження доступного і зрозумілого звітування; проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями [1].

В Юридичному інституті Національного авіаційного університету ефективним механізмом внутрішнього забезпечення якості вищої юридичної освіти є система менеджменту якості. Вона передбачає органічну взаємодію основних структурних підрозділів інституту (дирекція, вчена рада, комісія з якості, навчальні підрозділи, студентська рада, методична служба). Система менеджменту якості включає заходи із забезпечення

надання якісних освітніх на всіх етапах підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до вимог державних стандартів вищої юридичної освіти, а також розвитку науково-дослідної діяльності педагогічних працівників та студентської молоді.

Література

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Урядовий кур'єр. – 2014. – № 146.

УДК 340:174(477)

Лоджук М. Т., адвокат, к.ю.н.,

Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ

Сучасний етап реформування вищої освіти в Україні, який розпочався в другій половині 2014 р., остаточно закріпив у науково-педагогічному обігу нове правове поняття – «компетентність» (як динамічну комбінацію знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти).

Юридизація цієї педагогічної категорії свідчить про те, що багаторічні наукові дослідження вітчизняних вчених щодо самої сутності поняття «компетентність» як системного явища, відмінного за своїм змістом від більш вживаного у юриспруденції поняття «компетенція», не були марними [1, с. 35; 2; 3; 4, с. 75 та ін.].

В загальному значенні, під категорією «компетентність» Закон України «Про вищу освіту» має на увазі встановлені стандартами вищої освіти результати навчання, які повинна досягти особа для отримання відповідної кваліфікації, що підтверджується документом про вищу освіту того чи іншого ступеня. Саме у стандартах вищої освіти, які розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ), мають визначатися перелік компетентностей випускника як вимога до його освітньої програми [5].

Як бачимо, акцентуючи уваги на «тотальній перезагрузці» системи вищої освіти в нашій державі, законодавець залишив за Міністерством освіти і науки України повноваження щодо розробки та погодження таких стандартів за кожною спеціальністю (при чому з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, об'єднань організацій роботодавців та за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої